

پنجشنبه 25 مهر 1392

آلودگی نفتی؛ میراث احمدی نژاد برای «میانکاله»

بهار: «جزیره میانکاله» به دلیل برخورداری از ویژگی‌های منحصر به فرد و تنوع زیستی موجود در آن، یکی از ذخایر زیست کره به شمار می‌آید. علاوه بر این، منطقه‌ای شکننده است که توان و استعداد اکولوژیکی احداث پالایشگاه در درون یا نزدیکی خود را ندارد. احمدی نژاد اما در این منطقه بکر زیست محیطی پالایشگاه ساخت؛ پالایشگاهی که حالا میراثش برای میانکاله آلودگی نفتی، آلودگی خاک و باران‌های اسیدی است.

اگرچه براساس ماده 105 قانون برنامه سوم توسعه، استقرار صنایع در کشور نیازمند ارزیابی‌های زیست محیطی است و رعایت نتایج ارزیابی توسط مجریان طرح‌ها الزامی است اما گزارش اولیه ارزیابی زیست محیطی برای ساخت پالایشگاه نفت مازندران در بهمن 83 به سازمان محیط زیست ارسال شد و در 21 خرداد 87 در کمیته ملی ارزیابی زیست محیطی مطرح و با احداث آن در مکان پیشنهادی که در هفت کیلومتری تالاب بین‌المللی میانکاله و با وسعت 168 هکتار در اراضی ملی روستای «حسین‌آباد بهشهر» قرار داشت، مخالفت شد. دفتر پالایشگاه نفت مازندران در بهشهر، بهمن 87 با حضور امام‌جمعه، فرماندار وقت، نماینده مردم شرق مازندران و مدیرعامل و اعضای هیات‌مدیره پالایشگاه افتتاح شد. سرانجام مکان جدیدی به مساحت 130 هکتار که به گفته «هرمز محمودی‌راد»، مدیرکل وقت محیط زیست استان مازندران فاصله آن تا شهر آبیندان، شهر رستمکلا و میانکاله بررسی شد، مورد تایید سازمان حفاظت محیط زیست کشور قرار گرفت و مجوز احداث پالایشگاه در اوایل سال 91 صادر شد.

جزیره میانکاله که تنها جزیره ایرانی دریای خزر به شمار می‌آید، با حفر کانالی در سده‌های گذشته از شبه جزیره مجاور جدا شده تا از تمامی مناطق دور و اطراف خود بکتر ماند و جزیره‌ای شکل بگیرد که در شمال به دریای خزر و در جنوب همسایه خلیج گرگان بوده و از شرق به آبراهی باریک موسوم به «تنگه چپق‌اوغلی» و از غرب به کانال طبیعی خزینی منتهی شود تا تمام و کمال این مجموعه در کنار شبه جزیره میانکاله و خلیج گرگان، پناهگاه حیات وحش میانکاله نام بگیرد. تالاب بین‌المللی و پناهگاه حیات وحش میانکاله طبق مصوبه شماره ۱۲ مورخ 12 آبان 1348 شورای عالی سازمان شکاربانی و نظارت بر صید وقت، به عنوان منطقه حفاظت شده اعلام شد تا در ادامه و به دلیل اهمیت اکولوژیک منطقه، براساس مصوبه ۷۸ مورخ 21 مرداد 1354 شورای عالی حفاظت محیط زیست با وسعت 66 هزار و 933 هکتار به عنوان پناهگاه حیات وحش میانکاله ارتقا یابد. همچنین مجموعه تالاب‌های میانکاله، خلیج گرگان و لبوی زاغمرز به دلیل تنوع کم‌نظیر اکوسیستم (دربرگیرنده ۹ تیپ از ۴۲ تیپ تالاب شناخته شده جهان) و دارا بودن معیارهای حائز اهمیت کنوانسیون تالاب‌های بین‌المللی (حائز ۶ معیار از ۸ معیار مربوط به شناسایی تالاب‌های با اهمیت بین‌المللی)، در سال ۱۳۵۴ در زمره نخستین دسته از تالاب‌هایی بوده که در فهرست کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده و علاوه بر آن، در زمره یکی از ۹ ذخیره‌گاه زیست کره در سال ۱۳۵۵ به کمیته برنامه انسان و کره مسکون یونسکو معرفی و انتخاب شده است.

همه این اتفاقات، در شرایطی صورت پذیرفت که به گفته «ناصر کرمی»، فعال محیط زیست، «با طرح‌های بالادست آن منطقه، یعنی طرح آمایش سرزمین استان مازندران و طرح جامع استان» مغایرت داشت. «داریوش مقدس»، سرپرست اداره کل محیط زیست استان مازندران به «بهار» گفت: «احداث پالایشگاه بهشهر، یکی از مصوبات سفرهای استانی دوم یا سوم هیات دولت احمدی نژاد به مازندران بود. البته اگر پالایشگاه دورتر ساخته می‌شد به دلیل توپوگرافی خاص منطقه، یا به دریا منتهی می‌شد یا به جنگل‌های هیرکانی. بنابراین، قرار شد در 12 کیلومتری جنوب بهشهر پالایشگاه احداث شود که البته به ظاهر بیرون از منطقه حفاظت شده بود.»

«حر منصوری عبدالملکی»، مسئول انجمن دیده بان میانکاله هم پیش‌تر گفته بود: «هیچ نوع موافقت اصولی یا ارزیابی اثرات زیست محیطی در منطقه صورت نگرفته است. ما در آن منطقه سنگ بستر را در عمق خیلی پایین‌تری نسبت به جاهای دیگر داریم و این خودش باعث می‌شود از بالادست یعنی جنوب غربی میانکاله آب‌های روان همه مشتقات نفتی را به سمت میانکاله ببرند. دقیقاً جهت این آب‌ها به سمت میانکاله است. در درازمدت به نفع مردم نیست. چون تنها چیزی که باعث می‌شود آدم احساس تعلق به منطقه‌ای داشته باشد، ملک و زمین اوست. وقتی زمین را از انسان بگیرند و تنها پولش بماند، آن پول ارزش ندارد. با سرعت خیلی زیادی خرج می‌شود و شاید مشکلاتی را هم ایجاد کند و سرمایه اصلی ما که زمین و زادگاه‌مان است از بین می‌رود؛ صرف نظر از این‌که در واقع زمینی که برای پالایشگاه خریداری شده، در حدود ۹۵۰ متری میانکاله است و فاصله خیلی کمی هم با آن دارد. ما در سال‌های قبل، بیش از چهار هزار گردشگر داشته‌ایم که به صورت محسوسی در اقتصاد منطقه تاثیر داشتند، برای بازدید از میانکاله چکمه می‌خریدند، ماشین می‌گرفتند، خانه‌های محلی اجاره می‌کردند، از لیدر استفاده می‌کردند و به‌طور محسوس اقتصاد خردی را در منطقه ایجاد کرده بودند.»

اما احداث پالایشگاه بهشهر در شرایطی به انجام رسید که حتی سازمان جنگل‌ها و مراتع و سازمان منابع و آبخیزداری کشور هم با آن مخالفت کردند اما «محمدجواد محمدی‌زاده»، رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست، سرانجام در برابر فشارها کوتاه آمد و مجوز را به امضا رساند. مدیری که در دوران خود، به گفته یکی از فعالان محیط‌زیست «محمدعلی اینانلو»؛ «بیشتر ماشین امضا بود.»

اگرچه او در مراسم تودیع خود در 20 شهریور، صراحتاً از اهمیت توسعه سخن گفت که طبیعتاً، این طرح هم، یکی از آنها بود؛ اتفاق مشابهی که برای پالایشگاه گرگان هم افتاد. در همین رابطه یکی از مهندسان مشاور سازمان حفاظت محیط‌زیست که خواست نامش فاش نشود به «بهار» گفت: «اگر پالایشگاه، در منطقه‌ای کویری، ساخته می‌شد مساله‌ای نبود و آلودگی با بادهای غالب مرتفع می‌شد اما بهشهر، منطقه مرطوبی است که اثرات منفی در آن، بسیار بیشتر بر جای می‌ماند. زیرا آلودگی آلاینده‌های حاوی سولفور و گوگرد، با باران‌های اسیدی به زمین بازمی‌گردد. بنابراین هم خاک و هم آب را می‌آلود. اما باران‌های اسیدی می‌توانند شسته شدن بعضی از مواد فلزی خاک مثل آلومینیوم و... را افزایش دهند، موجب کاهش تثبیت نیتروژن به وسیله باکتری‌های خاکری و کند شدن رشد درختان در جنگل‌ها و کاهش بازده محصولات کشاورزی و کاهش قدرت رویش دانه‌ها، کاهش کارایی فتوسنتز، کاهش پایداری در برابر بیماری‌های گیاهی، افزایش زخم و نقطه‌های سوخته در برگ‌ها، فرسایش کوتیکول (پوستک) محافظ برگ‌ها، کاهش جذب موادغذایی از خاک و نیز باعث کاهش شدید موادغذایی در سوزنی‌برگ‌ها شوند. از آن به تنهایی می‌تواند از راه نابود کردن کلروفیل (سبزینه) و ایجاد اختلال در فتوسنتز و هم از راه نابودی لایه مومی برگ‌های سوزنی‌شکل وظیفه تخریبی خود را به انجام برساند. شمال ایران، اقلیم خاصی دارد اما نمی‌دانم مسئولان سابق، چه اصراری بر احداث پالایشگاه در میانکاله داشتند. این سخن درست است که پالایشگاه، اکنون خارج از منطقه حفاظت‌شده میانکاله واقع شده است، اما اثرات منفی آن، در بلندمدت و در گستره وسیعی بر جای خواهد ماند. ما که فقط سه استان کشورمان دارای جنگل و ریاست، نمی‌شد ساخت پالایشگاه را به منطقه دیگری منتقل کرد؟ هرچند امیدواریم با ریاست خانم دکتر ابتکار، اقدام مثبتی در این زمینه صورت گیرد.»

PUBLISHED FROM GOOYA NEWS {[HTTP://NEWS.GOOYA.COM](http://news.gooya.com)}
COPYRIGHT © 2008 NEWS.GOOYA.COM
ALL RIGHTS RESERVED FOR THE ORIGINAL SOURCE

Served by C#1 Server #1 in 0.004 seconds